

Bütün Yönleriyle

BELGELENDİRME VE AKREDİTASYON

“Günümüzde globalleşme, küreselleşme diye tanınan sürecin temelleri, 1944 yılında Bretton Woods Anlaşması ile atıldı. 1970’li yıllara kadar kamusal hizmet alanı olarak örgütlenmiş olan; eğitim, sağlık, enerji, haberleşme vb. alanlarının liberal uygulamalara açılması, kar alanı olarak yeniden değerlendirilmesi gündeme geldi. Ülkemizde yapılmış olan özelleştirmelerle bu durum çok açık bir şekilde yaşandı.”

DOSYA SUNUŞ

Günümüzde globalleşme, küreselleşme diye tanımlanan sürecin temelleri, 1944 yılında Bretton Woods Anlaşması ile atıldı. 1970'li yıllara kadar kamusal hizmet alanı olarak örgütlenmiş olan; eğitim, sağlık, enerji, haberleşme vb. alanlarının liberal uygulamalara açılması, kar alanı olarak yeniden değerlendirilmesi gündeme geldi. Ülkemizde yapılmış olan özelleştirmelerle bu durum çok açık bir şekilde yaşandı.

Bu dönemde devre dışı bırakılan önemli kavramlar "kamusal hizmet" ve "sosyal haklar" oldu.

Gümrük Tarifeleri ve Ticaret Genel Anlaşması (GATT) ile malların dünya genelinde dolaşımı söz konusu olmuş iken, 1970'lerden sonra bu yetersiz kaldı. 1986-1994 yıllarında yapılan Uruguay Görüşme Turunda, Hizmet Ticareti Genel Anlaşması (GATS) – GATT'a dahil edilmiş ve 1 Ocak 1995 tarihinde resmi olarak faaliyete geçirilen Dünya Ticaret Örgütü (DTÖ) bünyesine aktarılmış olan hizmet ticaretini düzenleyen çok taraflı ilk anlaşmadır.

Odamızın 8 Nisan 2006 tarihinde gerçekleştirilen 40. Olağan Genel Kurulunda kurulan AB-GATS ve Mühendislik Komisyonunun Genel Kurul'a sunduğu ve kabul edilen raporun ilgili kısmında hizmet üretimi, akreditasyon ve sertifikasyon konusunda şöyle denmektedir:

"Küreselleşme sürecinde, hayatımızın her alanına, alınıp satılabilir, ticarileşmeye araç olabilir metalar olarak bakılmaktadır. Her şeyin alınıp satılabilir bir meta haline geldiği bir sistemde kamu hizmeti ve toplum yararı kavramlarının yerine piyasa kuralları, serbest piyasa, serbest tüketici, hizmet üretimi, sertifikasyon ve akreditasyon gibi kavramlar kullanılır.

Bugün kavramlar üzerinde bu değişim kapitalizmin dünyadaki ideolojik hegemonyasını sağladığı sürecin sonu olarak yaşanıyor. Hizmet üretimi, uzman/yetkin mühendislik, sertifikasyon vb. kavramlar altında başlatılan uygulamalar, Pazar ekonomisi dayatmalarının kirlenici radyasyonuna bulaşmak anlamına gelmektedir."

Bu sürecin devamında Odamız MİSEM eğitimleri ile üyelerinin mesleki bilgilerinin güncellenmesi

ve geliştirilmesine katkı koymaya çalışmıştır. Ancak süreç içerisinde bazı alanlarda açtığı eğitimlerle 40. Genel Kurul'da kabul edilen AB-GATS ve Mühendislik Komisyonu raporunun aksine üyelerine Yetkilendirme Belgesi vermeye başlamıştır.

Bu uygulama ile birlikte belgelendirme ve yetkilendirme konuları daha çok tartışılır olmuştur. Fakat bu tartışmalar tüm üye ile paylaşılmadan; Oda içerisinde belgelendirme ve akreditasyon tartışmaları yoğun olarak devam ederken Odamızın 45. Olağan Genel Kurulu'na Personel Belgelendirme Kurulu kurulması hakkında gelen önerge ve A Tipi Muayene Kurulu oluşturulması ile ilgili önerge kabul edilmiştir.

Genel Kurulda alınan kararlar üzerine Oda Yönetim Kurulu'nun 22 Nisan 2016 tarih 45/04 sayılı oturumunda;

KARAR NO 2: a) Odamız 45. Olağan Genel Kurulu'nda MİSEM belgelendirme faaliyetleri için Personel Belgelendirme Kurulu oluşturulmasına karar verildiğinden, TS EN ISO/IEC 17024 Personel Belgelendirmesi Yapan Kuruluşlar İçin Genel Şartlar Standardının Mühendislik Hizmetleri Yeterlilik Belgelendirmesi faaliyetlerinde uygulanması için TMMOB Elektrik Mühendisleri Odası tüzel kişiliği altında bağımsız bir Personel Belgelendirme Kurulu (PBK) kurulmasına;

Aynı zamanda;

"KARAR NO 1: Odamız 45. Olağan Genel Kurulu'nda, Odamız bünyesinde A Tipi Muayene Kurulu oluşturulmasına karar verildiğinden, muayene kuruluşunun kurulmasına yönelik işlemlerin yürütülmesi için İzmir Şube Yönetim kuruluna görev verilmesine (...) karar verilmiştir."

A Tipi Muayene Kurulu ve Personel Belgelendirme Kurulu kurulması için Oda Yönetim Kurulu tarafından yukarıda belirtilen kararlar alınarak çalışmalara başlanmıştır. Bu kararlar başta Serbest Müşavir Mühendis (SMM) ve Yapı Denetçi üyelerimiz olmak üzere tüm üyelerimizi yakından ilgilendirmektedir. Bu nedenle Şubemiz konunun bütün yönleriyle tartışılması ve üyelerimizin yeterli biçimde bilgilendirilmesi için dosyamız içinde özetini sunduğumuz bir panel-forum düzenleme kararı almıştır.

PANEL/FORUM:

BÜTÜN YÖNLERİYLE AKREDİTASYON VE BELGELENDİRME

Şubemizin düzenlediği Bütün Yönleriyle Akreditasyon ve Belgelendirme konulu pönel / forum 11 Haziran 2016 Cumartesi günü İnşaat Mühendisleri Odası İstanbul Şubesi Konferans Salonu'nda üyelerimizin yoğun ilgiyle gerçekleştirildi.

190 üyemizin katıldığı etkinliğin açış konuşması Şubemiz Yönetim Kurulu Yazman Üyesi Tuğçe Çakırca Ekşiöğlü tarafından yapıldı. Ekşiöğlü konuşmasında konunun yaklaşık 10 yıldır odalarımız bünyesinde tartışılan bir olgu olduğunu belirterek "Bu tartışmaların gündemimize sokan uluslararası anlaşma ve sözleşmelerin daha eskiye dayandığını" söyledi.

Erol Celepsoy konuşmasında "EMO 45. Olağan Genel Kurulu'nda alınan bir karar var. Odamız yaklaşık 2004 yılından beri bu tartışmanın içerisinde. Alınan bu karar politik bir karar. Bizim buradaki amacımız Genel Kurul kararını tanınamak değil ancak Genel Kurulda çıkan kararı tartışmaya da hakkımız var. Çünkü bu alınan politik kararın Odamızı başka yönlere götürceğini düşünüyoruz" dedi.

Elektrik Tesisleri Proje Yönetmeliği'nin 30 Aralık 2014 tarihinde Resmi Gazetede çıkararak

yürürlüğe girdiğini belirten Erol Celepsoy "Odamız çok çabuk refleks göstererek yürütmeyi durdurma kararına kadar gitti aksi takdirde 1 Hazirandan itibaren kurulacak PUSEM tarafından belge almadan biz hiç bir projeyi içeriye veremeyecektik" dedi.

EMO Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı Kübülay Özbek ise konuşmasında "Ben EMO İstanbul Şubesinin önemli bir kısmının ve örgütün çok önemli bir kısmının muhalefet ettiği bir Genel Kurul kararını hayata geçiren bir Yönetim Kurulunun Üyesi olarak buradayım. Bu Yönetim Kurulu üyeliği sorumluluğunu reddedemem ama şunu belirtmem gerekiyor ki bu karar çoğunluk oylamasıyla geçti" dedi.

Özbek konuşmasında "Koordinasyon kurulunda yapılan konuşmalardan biri "Biz zaten lisanslama işini (Meslek İçi Sürekli Eğitim Merkezi) MİSEM üzerinden yapıyoruz, toplaklama ölçümlerini Oda adına yapıyoruz sadece bunları kurumsal bir hale getireceğiz" diye bir düşünce gelmişti. O düşünce de yanlıştır, MİSEM'in kuruluş görevi, insanlara sertifika vermek değil meslek içi eğitim vermek vardır. Bu işi sınavla, sertifika haline getirmek çok daha farklıdır, kurumsallaştırmak ise daha farklıdır" dedi.

Yapılan konuşmaların ardından sırasıyla Boğaziçi Üniversitesi'nden Dr. Gaye Yılmaz, HKMO İstanbul Şubesi'nden Celal Beşiktepe, EMO Ankara Şubesi'nden H. Ali Yiğit ve EMO İstanbul Şubesi'nden H. Kaya Ocakaçan bilgilendirme sunumlarını gerçekleştirdiler.

Yapılan sunumların ardından karşılıklı soru cevap bölümü ile etkinlik sona erdi.

Dr. Gaye Yılmaz - Boğaziçi Üniversitesi

Gördüğüm kadarıyla ortada bir yeni bir “buluş”, bir “innovasyon” var. Öncelikle bunu kabul ederek başlayalım. Peki nedir bu buluş? Mühendislik eğitimi ve belgelendirmesinin piyasa koşullarında yapılması. Bu buluş, bugün sadece Türkiye’de değil dünyada kapitalizmi benimsemiş bütün ülkelerde uygulanmakta. AKP ise sermaye sınıfının buluşunu destekleyen, savunan, koruyan, uygulatan bir siyasi iktidar konumunda. (...) 14 yıldır bildiğimiz bir iktidar var ortada. Bu iktidar hiçbir zaman emekten yana bir karar, bir düzenleme getirmemiş bir iktidar. Şimdi biz, her şey bir yana en azından bu bilgiye sahipken, bu akreditasyon ve belgelendirme konusunda AKP’den, emekçilerden yana ne yapacağını bekliyoruz? Ben mühendis değilim, bir eğitimciyim. Bu buluşun sermaye sınıfıyla ilgisini sevgili başkan yardımcısı gayet iyi koydu aslında. Diğer yandan bu buluş sermaye sınıfının bir başka ideolojisiyle de birebir ilintili. O da nedir, 1970’lerden 1980’lerden beri -kısa adı TİNA (There Is No Alternative), yani başka alternatifiniz yok-, tek çözüm bu diyen öğreti. Bize şu anda TİNA dayatılıyor, başka alternatifiniz yok, tek çözüm ticarileşmek, tek çözüm piyasalaşmak, başka bir çözümünüz yok deniyor.

(...)

1970’lerin kriziyle birlikte başlayan ikili bir yapı oluşuyor; bir tanesi üretken sermayenin uluslararasılaşması. Kimdir üretken sermaye? bütün endüstriyel üretime yatırılmış sermaye olarak düşünelim basitçe. Bu ikili yapının diğer ayağı ise, hizmet emeğinin değer üreten, meta üreten bir emeğe dönüştürülmesi. O zamana kadar böyle bir durum yok, doktorlar, mühendisler daha çok devlet kadrolarında istihdam ediliyor, ücretli olarak çalışıyorlar. Ama topluma bir fayda sunuyorlar. Yani kâr amaçlı bir üretimleri yok. Üretken sermayenin uluslararasılaşması altında da iki ayak var. Bir tanesi Avrupa birliği ve Bologna süreci diplomalarındaki denklik, bir diğeri ise yine bununla bağlantılı olarak emek niteliklerinin ortaklaştırılması. Bu önemli, çünkü biraz sonra değineceğim gibi 1970’lerin krizi ile birlikte merkez ülkelerde üretime yatırılmış sermaye dünya ölçeğinde öyle bir saçılıyor ki diyelim Mercedes şirketi makine parkının bir bölümünü Polonya’ya, bir bölümünü Çin’e veya Türkiye’ye taşıyarak otomobilin farklı aksamalarını farklı ülkelerde ürettirmeye başlıyor. O zaman patronlar diyor ki ben Türkiye’de, Çin’de, Polonya’da imalat yapacaksam Almanya’daki mühendislerle aynı vasıflara sahip mühendisler isterim. Bunun için de sizin diplomalarınız da bizim diplomalarımızla denk olmak zorundaki

ben aynı nitelikteki üretilere devam edebileyim. Bu masum ve haklı görülebilecek bir gerekçe olarak ortaya çıkıyor çünkü bunu, bu eksikliği, diplomalar üzerinden sağlamak da mümkündür. İllaki bu eşitliği, denkliği piyasaya teslim etmek zorunda değildi sermaye ama orada başka bir şey, başka bir buluş devreye girdi. Bu da hizmet emeğinin değer üreten bir emeğe dönüştürülmesi için gerekli emek gücünün niteliklerini artırma işinin ayrı bir sermaye birikim alanı olarak tanımlanması oldu. Yani emek gücüne eğitim veren, yani işçi mühendislere eğitim veren kurumların da ayrı bir sermaye birikim alanı yaratması lazım ki toplam artı değer havuzu, ya da toplumun toplumsal artı değerinin biriktiği havuz genişlesin, büyüsün. Kapitalistler bu havuzdan her seferinde daha büyük paylar çekebilirsin diye. 2013’deki makalesinde Mari Sako küresel ölçekte alım satım konu olmayan bir mesleğin (Mühendislik?) tamamen küreselleşmiş bir sermaye birikimini artırması mümkün olabilir mi diye soruyor ve mühendislik mesleğinin kendisinin de metalaşmasının sermaye birikimi açısından neden zorunlu olduğunu göstermeye çalışıyor. Öte yandan Mari Sako da benim gibi muhaliflerden biri sadece. Hizmetlerin ama özellikle de profesyonel hizmetlerin -ki bunun içerisinde mühendislik hizmetleri de var- uluslararasılaşması 1990’larda başlayan yeni bir gelişme ve bu gelişme uzaktan ticaret, imalat sanayi ve modern teknoloji alanındaki görevlerin de rutinleşmesini ve standartlaşmasını zorunlu hale getiren bir gelişme. Sermayenin uluslararasılaşması pek çok durumda profesyonel mesleklerin ve işlerin rutinleşmesini beraberinde getiriyor. Bu anlamda Simon (1951) uluslararasılaşmanın kendisinin, istihdam sözleşmelerinin satış sözleşmelerine dönüştüğü bir durum olduğu gerçeğine işaret ediyor. Yani günümüzde çok kullanılan “insan sermayesi” (kavramı) var ya –meşhur- onu daha

1951'de Simon ön görüyor. Bu uzmanlaşma sermayenin uluslararası iş bölümü çerçevesinde gelişiyor ve şekilleniyor. Mesela NewYork üniversitesinin 2006' da 2053 firma üzerinde yaptığı araştırma Amerikalı şirketlerden en fazla uluslararasılaştırılan hizmetlerin IT, ürün geliştirme mühendisliği ve idari hizmetler olduğunu gösteriyor. Bunlar en fazla saçılan en fazla dünya ölçeğinde uluslararasılaşan sektörler. Bu çabaların arka planında bir kabul bir varsayım var. Diyorlar ki emeğin niteliği sürekli olarak artırılsın. Oysa Emek dediğiniz şey insandır. Bu niteliklerin artı sonsuz bir şekilde geliştirilmesi ihtimali neredeyse sıfırdır, çünkü hem biyolojik, hem sosyolojik hem de psikolojik sınırları vardır insan emeğinin gelişmesinin.

(...)

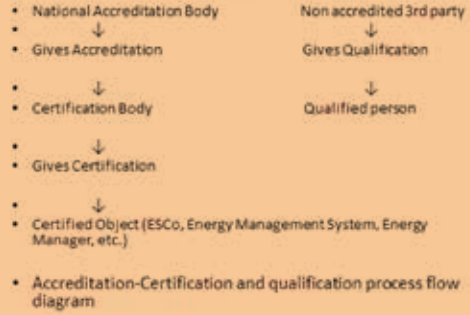
1970'lerin krizine sermayenin genel formülü üzerinde baktığımızda bu aslında tam para meta, meta üstü ve para üstü şeklinde bir döngüde ve birinci aşamada meydana gelen yani organik bileşimde meydana gelen bir bozulma.

Sermaye sınıfının krize yanıt olarak uygulamaya koyduğu bir dizi strateji var. Biri taşeronlaşma, diğeri üretimde esneklik, performans kalite uygulamalarına geçilmesi, ve Kalite. Bu arada personel belgelendirme ve sertifikasyonun birincil gerekçesi olarak önümüze konan uygulamaların başında Kalite geliyor bugün. Üretken olmayan emek maliyetlerinin azaltılması, eğitim, sağlık, mühendislik ve üretken emek kullanımının artırılması... Yenilik ve buluşlar bunlar çok anlamlı ve değerli, inovasyon önemli.

Belgelendirmenin tanımını siz benden iyi biliyorsunuz burada vermeyeceğim, ama sürecin nasıl işlediği bizim tartışmamız açısından önemli. Bütün ülkelerde aynı bir kere, onun için İngilizcesini koydum yani zannetmeyin ki Türkiye'ye özgü bir durumla karşı karşıyayız, hayır öyle değil. Dünya ölçeğinde aynı şema kullanılıyor.

Bütün ülkeler birer ulusal akreditasyon kurulu oluşturmuş durumda. Bu kurul sertifikasyon kurullarına akreditasyon veriyor. Burada "certification body" olarak tanımladığımız; bizde TMMOB olabilir ama biraz sonra listeyi vereceğim siz de göreceksiniz, bu listede TMMOB neredeyse tek kurumsal yapı. Onlarca yüzlerce sertifikasyon kurulu var, akredite olmuş TÜRKAK'a, bunların hepsi anonim şirket. Hepsini özel şirket, çoğu yerli yabancı karışık yani bildiğiniz bir piyasa var karşımızda. Arkasından çeşitli sertifikalandırılmış objeler var. Ama bizim hiç bilmediğimiz bir şey daha var. Biz şu ana kadar hep sadece akredite olmuşları

Süreç nasıl işliyor ?

konuşuyoruz. Sayıca çok azlar. Bunun yanında buna hiç değmiyormuş, bununla hiç alakası yokmuş gibi görünen devasa bir sertifikasyon piyasası var. Oraya bakmamız, onu bilmemiz lazım. Çünkü akredite olmuşların gitmekte olduğu yer orası, oraya doğru gidiyor. Bunun için sayılar yüzün altında. İki sene sonra göreceksiniz benim ekim ayında yaptığım sunuşta akredite olmuş kurum sayısı 54'tü. Biraz sonra sayıları göreceksiniz Ekimden bu yana artışı görmeniz şaşıracaksınız ne kadar hızlı artmış diyeceksiniz. Dolayısıyla o devasa piyasa olmaya doğru akredite olmuş kurumlar.

Bunu bir endüstri olarak artık kabul etmemiz lazım, bu alan yeni bir sermaye birikim alanı. Yeni bir endüstri olarak karşımızda duruyor. Gönüllülük temelinde faaliyet gösteren ve sadece kalite yönetim sistemi belgelendirilmesinde akredite olmamış firmaların şu andaki sayısı 10 bindir. Ekim ayında ise 7-8 bin civarında kuruluş vardı. Henüz bunlar akredite olmamış. Sonuç olarak akredite olmak bir rekabet üstünlüğü sağlayabilir akredite olanlar için. Ancak devletin zorunluluk getirdiği belli birkaç alan dışında henüz akreditasyon bir zorunluluk değil. Rekabette zorlandığını görenler hızla akredite olma yolunu seçecektir kuşkusuz. Onların sayısı arttıkça akredite olanların rekabet gücü azalacak, bu azalan gücü kapatabilmek için de hizmet üretimi kalitesinden fedakârlık etmek zorunda

TÜRKAK'da Akredite Olmuş Kuruluşlar

- Deneysel Laboratuvarı: 699
- Kalibrasyon Laboratuvarı: 119
- Tıbbi Laboratuvar: 19
- Muayene Kuruluşları: 162
- Ürün Belg. Kuruluşları: 54
- Yön. Sistemi Belg. Kuruluşları: 80
- Personel Belg. Kuruluşları: 77
- Yeterlilik Deneyi Sağlayıcıları: 4

kalacaklar; bu kaçınılmaz. Maliyetleri düşürmeye çalışacaklar; bu da kaçınılmaz. Bu ikisi bir araya geldiğinde o hizmetten ne beklenebilir bunu mühendis olarak size bırakıyorum. Sistemin gerekçeleri var; akreditasyona tamam iyidir bu olmalı diyenlerin. Diyolar ki mevcut eğitim eksik ve tutarsız. Neden acaba? 30 yıldır devlet okullarına devlet üniversitelerine yatırım yapılmamasıyla ilintili olabilir mi örneğin? Devlet üniversitelerinde hocaların kötü koşullarla düşük ücretlerle çalıştırılması bunun bir sebebi olabilir mi mesela? Fitrat gibi her yere iki oda bir salon üniversite kurmanın özel üniversitelerin bu süreçte hiç mi etkisi yok acaba? Bunlar hiç sorgulanmıyor, bunlar birer doğa vergisi. Bunlar tanrı buyruğu kabul ediliyor, vazgeçilemezmiş gibi bu da bir TINA. Bunlar kabul edilirken mevcut eğitim eksik ve tutarsız, tamam. İşletmeler mevcut rekabet şartları altında personel kalitesini sağlayamıyor. Kalite ve akreditasyonlar arasındaki bağlantının güçlendirilmesi ve bu sistemlerin olabildiğince ortaklaştırılması gerekiyor. Tek yol piyasa arkadaşlar, bütün bu şikâyetler için dedikleri bu. Üretimde kalite

standardının dünyada mevcut ve üst kalite noktasında ortaklaştırılması gerekiyor. Demek ki piyasalaşacak.

(...)

Son olarak bir özeleştiri yapmak istiyorum. Geçen yıl Ankara'da yaptığım ilk sunuştan sonra salondan gelen sorular üzerine bu işi piyasaya bırakmak yerine TMMOB odalarının da yapabileceğini düşündüğümü söylemişim. Bugün ise bu önerimin çok vahim bir hata olacağından eminim. Zira belgelendirme süreçlerinde kullanılan en temel motivasyon iş bulma vaadidir. Oysa belgeler iş bulmayı otomatiğe bağlamıyor. Mühendislerin bu aldatmacanın bizzat kendi örgütleri tarafından yapıldığını görmeleri örgütsel bağları zayıflatacak, TMMOB'un altına dinamit koymak anlamına gelecektir. Belgeleri aldığı halde iş bulamadığını gören genç mühendisler ilk önce kendi odalarını suçlayacak, TMMOB odaları günden güne eriyecektir. Ve bu erime süreci, mali sıkıntılardan kaynaklı küçülme sürecinden çok daha tehlikelidir.

H. Ali Yiğit - EMO Ankara Şubesi

Bu tartışmalar aslında temel olarak 1999 Doğu Marmara depremiyle birlikte başladı TMMOB'de. Daha önce de İnşaat Mühendisleri Odasında 1970'li yıllarda da yetkin mühendislik tartışması varmış, bunu daha sonra geriye dönüp baktığımızda gördük ancak çok kabul gören bir noktada değildi. 1999 yılındaki Doğu Marmara depreminden itibaren bütün bu eğilimlerin hızlı bir şekilde açığa çıktığı bir süreç yaşandı. Yani dediler ki Türkiye'deki mühendisler niteliksiz, niteliksiz yapılar üretiyorlar, dolayısıyla bu mühendislerin nitelikli olanlarıyla niteliksiz olanlarının seçilerek belirlenmesi lazım. Yani hepsi bir değil bunların. Dolayısıyla iyi olan mühendisler yapılar yapsın, kötü olanlar da öğrenene kadar belli kademelerden geçsin.

2003 yılında TMMOB 2. Mühendislik Mimarlık Kurultayına gelindiğinde asıl tartışmalar başladı.

2. Mühendislik Mimarlık Kurultayında şimdi -çok ilginçtir-okuyacağım bir numaralı karar temel ilkeler kararları, örgüt misyonuyla ilgili olarak;

"TMMOB ve bağlı odalar mesleki demokratik kitle örgütüdür, demokrat ve yurtsever karakterlidir, emekten ve halktan yanadır antiemperyalisttir, yeni dünya düzeni teorilerinin, ırkçılığın ve gericiliğin karşısındadır" diyor. Bugün için de çok doğru bir karar almışız diyebiliriz ama

devamına gelelim. Bunu yani devam etmeye gerek yok, bütün bu uygulamalara kökten karşı olmayı savunan bir karar. Şimdi aynı kurultayda TMMOB örgüt birimlerinin hizmet üretimi diye alınan iki No'lu bir karar var.

Burası da; "Aslında odalar tarafından üretilecek hizmetler ve hizmetler karşılığında elde edilen gelirlerde gözetilecek temel ilke meslek, meslektaş ülke ve toplum çıkarları doğrultusunda yürütülen çalışmaları sekteye uğratacak, bağımlılık ilişkilerine yol açılmaması olmalıdır." Üçüncü karar ise; "Ticari amaçlarla kurulmuş herhangi bir kurumun yapacağı ve yapmakta olduğu faaliyetler odalar için örnek alınmamalıdır. Yayınlanacak kitaplar, periyodik düzenlenecek uzmanlık eğitimleri mühendislik mimarlık

mesleğinin geliştirilmesi ve uygulama esaslarına yönelik kurs ve seminerler esas gelir alanı olarak görülmemelidir.”

Bunlar, o dönemde aldığımız iyi kararlar. O zaman öylesine bir kafa karışıklığı söz konusu ki geleceğimize yönelik TMMOB geleneği doğrultusunda aldığımız çok doğru kararlar var, bir de ne olduğunu bilmediğimiz birtakım kararlar daha aldığımız bir süreç daha var.

Örneğin İnşaat Mühendisleri Odası yetkin mühendislik konusunda bir yönetmelik yayınladı bunu genel kurulundan geçirdi ve bunun akabinde de bunlar niye (yargıya) taşındı bunu sizinle paylaşmak istiyorum aslında.

Bu çünkü çok önemli bir süreç. İMO genel kurulundan da geçirilmiş olan bu karar, yargıya taşındı ve ben adını zikretmekte bir sakınca görmüyorum, İnşaat Mühendisleri Odasında maalesef sadece ve sadece Artı İvme Dergisi etrafındaki arkadaşlar sürdürdüler bu çabayı, aslında (onları) bir biçimde takdir etmek de gerekiyor. Artı İvme Dergisi Yayın Kurulu Üyesi İnşaat Mühendisi Ercan Atalay dava açtı ve bu dava kesin iptalle sonuçlandı. İMO pes etmedi. Yetkin Mühendislik Yönetmeliği yerine, Yeni Yetkin Mühendislik Yönetmeliği çıktı. Ve ardından bu da yeniden aynı dergi çevresinden bir başka arkadaş İsmail Ozan Demirel tarafından yargıya taşındı. 16 Nisan 2009'dan itibaren de TMMOB düzleminde yetkin mühendislik uygulaması fiili olarak engellendi yani artık ortadan kalktı bitti.

EMO'daki tartışmalara dönecek olursak, bizim odada da 2010-2012 dönemi içerisinde Yetkin Yetkili Mühendislik Kurultayı düzenlendi. Bu kurultay da 2 yıllık tartışmaların devamı niteliğinde... EMO'nun sadece şu anda vermiş olduğu belgelerle ilgili bir kısıt konulmaması, Asansör SMM, bir tane daha vardı onun dışında başkaca bu türden uzmanlık yetkinliği çağrıştıracak belgelerin düzenlenmemesi konusunda bir mutabakata varıldı. Yani yetkin mühendisliğe külliyen karşı olmak konusunda bir oybirliği sağlayamadık ama en azından bunun her kademedeki bir sınava dayalı belge konusunun önünü kapatan bir mutabakata vardık. 2012 yılındaki tartışmalar sonunda tabii biz bunun bittiğini zannediyorduk, bittiği konusunda bir düşüncemiz vardı. Ancak bunun bitmediğini gördük. Takip eden yıllarda, yani 2012 genel kuruluna, 2014 genel kuruluna belli şubelerimiz A tipi muayene kuruluşu olunması konusunda önergellerle geldiler. Ancak genel kurulda bunlar tartışılmadığı için bunlarla ilgili çalıştay yapılması kararı alındı. Çalıştay üzerinden yönetim kararı versin denildi.

Çalıştaylar yapıldı, bir biçimiyle o dönemde birlikte çalıştığımız arkadaşlarla beraber oldukça organize bir çaba içerisine girdik –hatırlanırsa- ve bu girişim bir şekilde savuşturuldu yani çalıştaylardan A tipi muayene kuruluşu olunmaması eğilimi çıktı ve EMO yönetim kurulu da buna rağmen karar almadı. Biz bu iş bitti diye sevinirken, 2014 genel kuruluna aynı öneri bir kere daha geldi. Yine tartışılma şansı yakalamadığı için genel kurul dedi ki, bunlarla ilgili tartışmalar çok uzadı personel belgelendirme, asansör konusu, A tipi vb. ile ilgili bir daha çalıştay düzenlensin ve bu iş sonlansın. Yine hummalı bir çalışma ve bu çalışmaların sonucunda yine çalıştaylardan “olsun” eğilimi çıkmadı. Ağırlıkla çıkan eğilim “karşı olunması” biçimindeydi. EMO yönetim kurulunun doğal olarak çalıştay eğilimleri doğrultusunda karar alıp demesi lazımdı ki ‘tamam örgüt bu işi yapma eğilimde değil öyleyse biz bunu yapmayalım’ ama bana göre bizi ketenpereye düşüren bir karar aldılar. Dediler ki biz bununla ilgili karar veremiyoruz. 6'ya bir oyla EMO yönetim kurulu, yani 44. dönem EMO Yönetim Kurulu bunu genel kurula getirelim, genel kurul burada kararını versin, bu iş de sonlansın artık.

Bu genel kurula katıldığımızda biz şöyle bir eksiklik yapmışız, oylamadan sonra şunu yapabiliirdik, divana kardeşim biz bununla ilgili karşı oy kullandık, biz şu şu gerekçelerle TMMOB'nin kuruluş yasasına, TMMOB ana yönetmeliğine, EMO'nun ana yönetmeliğindeki amaç maddelerine aykırıdır bu, dolayısıyla biz bunlara ilgili dava açma hakkımız var deyip, bir muhalefet şerhi yazdırabiliirdik, bu da bu kadar delege arkadaşın toplam bir acemiliği diyebilirim, dolayısıyla biz bu fırsatı kaçırdığımız için şöyle bir yöntem bulduk hukukçularla yaptığımız değerlendirmede; genel kurulun delege si olup, bu konuda değerlendirmesi olan, ancak genel kurula katılmayan biri buna dava açabilir, o da şu şekilde formüle edildi: EMO yönetim kurulu, genel kurul tutanaklarını 19 Nisanda elektronik ortamda yayınlamış, bunu alan genel kurula katılmayan bir arkadaşımız ben genel kurula mazeretim nedeniyle katılamadım ama şöyle bir karar alınmış bu kararda şu şu gerekçelerle yani TMMOB'nin kuruluş yasasına, mühendis mimarlık hakkındaki kanuna amaç maddelerine aykırı, diyebilir. Çünkü TMMOB'nin mevzuatında, TMMOB amacı dışında faaliyette bulunamaz, dolayısıyla bu amaç dışı bir faaliyettir, bunun iptali doğrultusunda genel kurul kararının yok hükmünde sayılarak iptali doğrultusunda bir dava açılmış durumda.

İkinci ve daha çok öne sürülen gerekçe de şu, 1990'lardan 2000'lere kadar -daha evveliyatında da öyledir herhalde- TMMOB birimleri, daha çok üye aidatı gelirleri ve proje denetimleri ile faaliyetlerini sürdüren, daha çok amatör emeğe dayalı iş yapma geleneği olan bir yapıydı. 2000'lerde bu örgüt o kadar fazla para kazandı ki artık amatör emeğe dayalı iş yapma kültürü yok oldu. Falanca etkinlik mi yapılacak verelim parasını yapılsın, şu iş mi yapılacak üç adam alalım bu işi yapsın, yani neye dönüştü bu; para ver iş yaptıra dönüştü. 2012'de AKP odanın bütün gelir getirici alanlarında para musluklarını kısıtı, bakanlıklara dedi ki şunu bakanlık yapacak Odaya sümme haşa projeleri götürmeyin. Bu projeler işlem görmez vs. falan filan. Gelirler bir anda keskin bir şekilde düştü. E, bu parayla iş yaptırmaya alışmış olan örgüt yeniden para kazanmanın yollarını aradı. Bir taraftan uluslararası liberal çevrelerin dayatmaları ve bunun TMMOB'deki yansımalarını savunurken, diğer taraftan da ya para kazanalım ki iş yapalım, bizi şu şekilde eleştirenler de oldu. Ya siz devrimciyiz diyorsunuz, yurtseveriz diyorsunuz ama devrimci demek örgüte para kazandıran, dönemini de kurtaran kişidir. Söylemeyeceğim kimin söylediğini ama.

Diğer bir tartışma konusu ise, personel belgelendirme konusu. Şimdi bu A tipi muayene kuruluşu şöyle olur böyle olur. Yani odanın üyesinin yapacağı, hizmet alanına girmesi hakemliklerini yitirmesi ve ticari bir faaliyettir ve tehlikeli bir durumdur ama personel belgelendirme konusu çok daha tehlikeli bir konudur. Çünkü personel belgelendirmesi açılış konuşmasında Gaye hocam detaylı olarak anlattı, tamamen bundan sonra diplomanın hiçbir anlamının olmadığı yani senin mühendislik eğitimi görmüş olmaktan kaynaklı olarak sahip olduğun diplomanın doğal haklarını kullanırken, 'bir dakika kardeşim sen bu işi

yapamazsın,' 'niye yapamam?' 'bu iş şöyle şöyle bir belge gerektiriyor, git kursa bu belgeyi al gel,' yetmedi ikinci belge, yetmedi üçüncü belge, 'bir dakika senin belgenin vizesi dolmuş getir bu kadar para bir daha belge,' bir daha belge yani bu A tipi muayene kuruluşundan daha tehlikeli mühendisleri daha çok yaralayan, mühendisler odasında kastlaşmayı ve işsizliği, beraberinde de düşük ücretle çalışmayı gerektirecek olan bir şey.

Bu belgelendirmeyi savunanların bir tane haklı oldukları yer var, diyorlar ki Türkiye'deki üniversitelerin eğitim düzeyleri kötü. Doğru iyi de bunu biz mi yaptık yani. Şimdi gecekondular yapıyor gibi kamu üniversitesinin içini boşalt, özele gecekondular üniversitesi kurma yetkisi ver ve bu insanlar da gelsinler sonra bir dakika kardeşim sen mühendis değilsin hatta kötü mühendis, desinler. Dolayısıyla sistemin getirmiş olduğu problemlerin sorumlusu üyeler olamaz. Dolayısıyla bunların çözümü konusunda da bir meslek odası üyesini az bilen çok bilen şeklinde ayırmak gibi bir lüksü yoktur. Bir meslek odası eğer herhangi bir alanda eğitimde bir eksik görüyorsa bunları dile getirmek, kendisi el verdiğinde de meslek için eğitimlerde de üyelerini bilgilendirmek ve üyelerinin bilgi ve becerisinin seviyesini geliştirmekle yükümlüdür. Aksi takdirde oda olmazsın sen de aynı koruya katılıp yapma kötü mühendis, bunlar bir işe yaramıyor vs. deme lüksün yok. Yani biz meslek odasıysak, meslek odası üyeleri arasında bu tür ayırım yapmak yerine üyelerinin eksik olduğu konularda daha kendini geliştirme çabası içerisine girer.

A tipi şu veya bu şekilde sonlanır ben sonlanacağını düşünüyorum çünkü ticari bir faaliyettir, odaların da çok fazla ticari bir faaliyet yapmasının yasal zemini yoktur. Ama asıl tehlikeli olanı personel belgelendirme kuruluşu olmaktadır.

H. Kaya Ocakaçan - EMO İstanbul Şubesi

Personel belgelendirme kuruluşu bize ne getirecek, bundan sonra ne olacak ne getirecek, savunanlar niye savunuyor, bu hayal edilen olacak mı, bizleri nasıl etkileyecek bunu anlatmaya çalışacağım.

Hadise şudur arkadaşlar: Odanın yapısında neyin nereye gideceğidir. Bu mesele bazı arkadaşlar tarafından para bulmanın bir yöntemi olarak görülmektedir, bazı arkadaşlar da iyi niyetle üniversitelerdeki eğitim düzeyinin düşüklüğünü belirli bir standartizasyonla, -biz

de mühendis olarak zaten standartlaşmaya yatkın insanlarız- nasıl kapatırız düşüncesi vardır yani bunları kötü niyetle suçlamıyorum kimseyi, ikisi de iyi niyettir. Biri odanın devamlılığını sağlama ya da yeni plazalar yapma, İzmir'de yeni plazanın temelini attık diyor arkadaşlar, sonuç olarak bu da iyi bir niyettir.

İkinci hadise de eğitimdeki bu eşitsizliği, kötüye doğru gidişi, onunla geçmek için çaba göstermek de iyi niyettir. Ama karşı çıkanlar kötü niyetli mi o zaman? Lütfen okuyun, hem merkezin attığı yazıyı okuyun, hem İstanbul Şubenin gönderdiği yazıyı okuyun, çünkü İstanbul Şube gönderdiği yazıda zaten tartışmaya bir çağrı yapıyor. Artı bu tartışmanın yapılamaması veya bu tartışmanın yapılmasının oda genel kurulunda alınan kararın hayata geçirilmesinin engellenmesi iddiası var. Yani çok net, demek ki bu bilgilendirme yayılırsa merkez bu kararı hayata geçiremeyecek, bu kendi itiraflarıdır, onun için de bizim bütün gücümüzle bu kararın ne olduğunu, bizlere ne getireceğini, ne götüreceğini görmeye çalışmamız gerekecektir.

Bu belgelendirmeye neden gerek duyuldu?

Şimdi iddialardan bir tanesi şu; bu belgelendirme sonucunda yeni istihdam sahaları açılacak. Arkadaşlar nasıl açılacak? Teknolojinin sürekli gelişmesi verimliliği artırıyor, bunu anlattı Gaye hocam da, buraya baktığımız zaman bu teknolojinin gelişmesi nitelikli iş gücüne ihtiyacı azaltır, artırmaz. Yani siz normalde teknolojiyi geliştirirseniz hele şu anda Endüstri 4. 0 diye ciddi bir yutturmayla karşı karşıyayız yani olağanüstü bir iş. Bilmiyorum EEMKON2015'e katılan arkadaşlarımız var mıydı, o endüstri 4.0'ı da biraz incelemek lazım, çünkü hepsi birleşiyor sonunda. Yani endüstri 4. 0 sonucunda bütün sistemler, -sistem derken sadece cihazlar değil- birleştirilecek, muazzam bir verimlilik sağlanacak, elemana olan ihtiyaç azalacak ve bu da kârını artıracak... Ne güzel dünya! Allahtan profesöre bir soru sordum peki dedim, insanlar ne yapacak, çok tüyler ürpertici bir cevap geldi arkadaşlar. Zaten bu proje dünya nüfusunun da dörtte bire indirilmesiyle beraber ele alınıyor dedi.

Peki, bu belgelendirme acaba biz mühendislere iş bulmayı kolaylaştıracak mı? Diyelim ki EMO'da bir sertifikasyon programına katıldık. Kaç günse, üç gün, beş gün, on gün ve sonuçta elimize bir belge aldık. Nedir bu

belge, diyelim ki işte Vestel'de çalışabilme, yetkilendirildik, rüzgâr santralı... Peki üç gün sonra ben üniversiteye gittim nerede çalışacağımı bilmiyorum ki çıktım okuldan ya da internetten başvurdum senin üniversite belgen yok, gittim aldım. Sonra orası olmadı başkasını aldılar bunun iki belgesi daha vardı. Ben gittim şimdi HES'te çalışayım dedim, şimdi bir de HES belgesi lazım. Şimdi arkadaşlar (bu) nasıl iş bulmayı kolaylaştıracak tam tersine zorlaştıracak. Ha başlangıçta belki belge için hani ben belge aldım masanın üzerinde senin 2 belgen var benim 5 belgem, bu devam edip gidecektir, bunun işi kolaylaştırmak gibi bir şey yok. Ancak başka bir şey daha var: Belgelerin önemi arttıkça diplomalar değersizleşecek çünkü o zaman ben başvurduğumda nereden mezunum, hangi dereceyle mezunum, hangi üniversiteden aldım bunun önemi kalmayacak, onun yerine ben nerelerden belge aldığımı koyacağım. Şimdi bu konu çok açık, şöyle söyleyeyim, aslında bu belgelendirme Türkiye'deki üniversite enflasyonu ile birlikte ortaya çıkmış bir olaydır.

Şu sorunu hepimiz görüyoruz, ciddi boyutta eğitimde dengesizlik var. Bakın eğitimdeki dengesizliği nasıl gideririz dediğimizde, meslek içi eğitimi getireceğiz. Meslek içi eğitim eğitimdeki dengesizliği ortadan kaldırmaz. Biz MİSEM'e karşı değiliz, yani MİSEM'i sonuna kadar savunurum, eğitimi de sonuna kadar savunurum. Ama burada almış olduğumuz eğitimler bizim esasında meslek içi eğitimde gerekli olan eğitimlerdir, yoksa bunlar bizim üniversitede almadığımız eksiklikleri giderecek eğitimler değildir, öyle bir üniversite değildir, olamaz da, olmamalıdır da. Ama EMO tabii ki meslek içi eğitim vermelidir. Niye? Şimdi ben elektronik mühendisyim, biz üniversitede katot tüplerini gördük televizyonlar için. İşte şimdi artık katot tüpleri kalmadı. LCD ekranlarla uğraşıyoruz. Böyle baktığımız zaman ben belli eksikliklerimi gidermek zorundayım. Bakın bu benim okulumda bana eksik öğretilmediğinden değil, o okulda yoktu ki, yani o okulda bana eksik öğretilmedi ama hayatın içinde ben kendimi yenilemek zorundayım, update etmem lazım, güne uymam lazım bunun içinde mesleki eğitim şarttır. Bunu kimse reddetmiyor, şarttır.

Bir kere şimdi o kararın gerekçesini burada okursanız, üç bölüm var gerekçede, bir bölümde Türkiye'deki eğitimin dengesizliği, eksikliği söyleniyor. Bunun akreditasyonla ne alakası var veya MİSEM'le, meslek içi eğitimle ne alakası var. Biz meslek içi eğitim

verdiğimizde yeni çıkmış birtakım olayları aktarabiliriz. Bilinmeyenleri getirebiliriz. Bu konuda meslektaşlarımızın güncel olmasını sağlayabiliriz, ama biz İTÜ ile ODTÜ'nün arasındaki dengesizliği kaldıramayız arkadaşlar. Bu tam bir hayal olur. Ha şimdi bu eğitim verilirken akredite olmanız şart mı? Yani şu anda biz o eğitimleri veriyoruz, bunu her yerde söylüyoruz, on sene içerisinde 30 bine yakın eğitim vermişiz. Bu gerçekten önemlidir. Bunu devam ettirebiliriz ve kimse de bu eğitimleri verirken bize akıl etmedi yani bir yerlerden gelip bize aferin desinler, ihtiyacını hissetmedik, böyle bir ihtiyacımız da yok. Bu eğitimleri devam ettireceğiz daha iyisini yapmak için tartışacağız, yani 30 bin kişiye evet eğitim vermişiz ama bunu nasıl daha iyi yapabiliriz. Bunun için bana TÜRKAK ya da başka bir yerden gelip beni denetlemeye ihtiyaç var mı, birazdan TÜRKAK bölümünü açacağım zaten.

Kimdir bu TÜRKAK, hani şemsiyesi altına gireceğimiz özel izinler alacağımız TÜRKAK'ın yapısı ne acaba? Şimdi şöyle bir şey daha söyleniyor yönetimin gönderdiği yazıda; akredite olmazsa verdiğimiz belgeler geçerliliğini yitirebilir. Arkadaşlar bunun akredite olup olmamakla bir alakası yok. Çünkü zaten var olan iktidarın bizimle bitmeyen bir kavgası var ki bitmeyecek de ve bitmemeli de, ha bunu açarız ha bunun içerisinde bizim verdiğimiz belgeleri her zaman için itibarsızlaştırmaya bunları yok saymaya çalışacaktır. Siz bunu ister TÜRKAK'a üye olun, ister TÜRKAK'tan akredite olun, ister olmayın yine bunu yapar. Şimdi ben bir örnek vereceğim, Makine Mühendisleri Odası bir A tipi belgelendirme konusunda akredite olan bir yapı, hem de personel belge ismi de çok kötü (neyin personel belgelendirmesi o da ayrı şey) şimdi geçen Nisan ayında bir Bakanlık kararnameyi yayımlandı Resmi Gazetede.

Bu kararnamede mevcut asansör tipi belgelendirmede Makina Mühendisleri Odasının belgesinin iptal edildiği yazıyor. Şimdi Makina Mühendisleri Odasının açıklaması var. Makina Mühendisleri Odası diyor ki; bize mahsus bir uygulama değil. Avrupa Birliği'nin asansör ile ilgili olan yönetmeliklerinde belli değişiklikler yapıldı. Yani ilginç olan hadise şu değişiklik, 2014 Mart ayında yapılmış. Avrupa Birliği olarak ve geçerli iki yıl süre içerisinde biz Türkiye olarak bu yeniliklere adapte olacak yönetmelikleri yapmadığımız için burada yalnız bizim değil diğer kuruluşların da belgeleri iptal olacak diyor ama diğer belgenin iptali gelmedi doğru, gelir herhalde. Ama bir şeye dikkatinize

çekerim, bu gerekçeyi Makina Mühendisleri Odasına sorarak öğrenebildik, dedik ki ya bu sizinle ilgili bir karar çıktı, Bakanlar Kurulu kararı resmen bakanlığın kararı, nedir? O zaman bunu anlattılar. Arkadaşlar bu karar öyle ki bu gerekçeyi koyma ihtiyacı bile yok. (...) O zaman bu belgelerin hayatın içerisinde geçerliliği bize TÜRKAK'ın vereceği olur bir hükümetin bizim sırtımızı sıvazlaması arkadaşlar biz doğru bir eğitim verirsek o belge sahibi insanlar da hayatın içerisinde doğru işler yaparsa o belgenin geçerliliği olur yoksa onu ille de akredite edilmesi gibi bir olay bence söz konusu değil. Şimdi burada önemli bir şey daha var. TÜRKAK'ın sitesine girin, sıkça sorulan sorular diye bir bölüm... Bu belgelendirme işini gönüllülük temelinde bırakmış. Yani Avrupa Birliği anlaşmalarına baktığınızda orada da diyor ki, çok özel durumlar dışında bu gönüllülük temelindedir, yani isteyen akredite olur, istemeyen akredite olmaz buna kimseyi zorlayamazsınız, ama PUS örneğinde gördük. Yani rahatlıkla Bakanlık o çok özel durumları hep çok genel durumlara çevirebiliyor. Şimdi ben bunu anlayabiliyorum.

TÜRKAK 1999'da kurulmuş 2001 yılı sonları itibarıyla belgelendirme vermeye başlamış ve baktığımızda biz bu belgelendirmeyi istediğimizde, TÜRKAK'ın bizi her türlü yollarla denetimini kabul ediyoruz bunun için de mali kaynaklarımız dahildir. Yani biz Başbakanlık denetimine karşı çıkıyoruz, ama baktığınız da kendi elimizle gidiyoruz TÜRKAK denen bir kurumun bizi mali kaynaklarımıza kadar denetlemesini, neyi ne yaptığımızı kadar denetlememizi kabul ediyoruz.

Avrupa Birliği bizi uyarıyor diyor ki TÜRKAK tamamen devlet müdahalesiyle karşı karşıya, böyle giderse bu işler yürümez diye bizimkiler de bir şeyler yapmaya çalışıyorlar. Arkasından 2011 yılı Avrupa Birliği'nin ilerleme raporuna bir göz atın. raporunda Avrupa Birliği diyor ki yani biz Türkiye'de TÜRKAK'la biz şey yapmayacağız, yani devredışı bırakabiliriz diyor. Ve bunun üzerine bizimkiler de 2012 yılında kanunu yeniliyor, ekleme yapıyorlar. Yenilenen şey girin bakın hakikaten enteresan, belgelendirme kuruluşu ifadesini kaldırmışlar, uyum sağlama kuruluşu demişler, yapılan aynen kalmış. Ama tuhaf olan bir şey o gün Avrupa Birliği 2011'de ilerleme raporu bunu söylemişken şu anda hiçbir şey söylemiyor arkadaşlar yani bu da önemli bir şey. Çünkü Avrupa Birliği bütün birlikler gibi çıkarlarının savunucusudur Türkiye'nin değil.

HUKUKSUZ SERTİFİKASYON SÜRECİNE KARŞI KAMPANYA

Mühendislerin yetkilerini yok sayan; çalışma özgürlüğünü kısıtlayan Elektrik Tesisleri Proje Yönetmeliği'ne dava açan Elektrik Mühendisleri Odası (EMO), Proje Uzmanlığı Sertifikasyon ve Eğitim Merkezi (PUSEM) aracılığıyla mühendislerin haklarına yönelik ihlaller içeren sertifikasyon sürecine karşı kampanya başlattı.

Kampanya EMO Yönetim Kurulu Başkanı Hüseyin Yeşil tarafından EMO üyelerine gönderilen mektupla duyuruldu. Sertifika zorunluluğunun EMO üyelerinin itirazlarının ardından 1 Haziran 2016 tarihine ertelendiğine dikkat çekilen çağrıda, ertelemenin mağduriyete engel olmadığı için kampanya başlatıldığı ifade edildi.

Yönetmeliğin EMO üyesi Serbest Müşavir Mühendislerin (SMM) itirazlarının iletilmesine rağmen yaşama geçirildiğine dikkat çekilen çağrıda, dava açılarak iptali istenen yönetmelikten üyelerin mağdur olmaması için meslek kuruluşlarının da eğitim verebilmesi için Bakanlıkla görüşmeler gerçekleştirildiği anlatıldı. Bakanlığın meslek örgütleriyle görüşürken Kurucular Kurulu'nu PUSEM için yetkilendirdiğinin sonradan ortaya çıktığına dikkat çekilen çağrıda, olası uygulama şöyle anlatıldı:

"Yönetmelik gereği, trafo projelerinden enerji nakil hatlarına, santral projelerinden imdat grubu projelerine kadar birçok proje 1 Haziran 2016 tarihi itibarıyla eğitimlerde başarılı olmuş ve sertifika sahibi mühendislerce hazırlanabilecek, Proje Uzmanlık Sertifikası (PUS) sahibi olmayan SMM üyelerimizin mühendislik faaliyeti yapmaları engellenecek." Mektupta, sertifikaların hukuksuz bir şekilde kamu-özel sektör katılımcılarınca oluşturulan PUSEM tarafından verileceğinin öne sürüldüğü kaydedilerek, uygulama ile karşılaşılabilecek sorunlar ise şöyle özetlendi:

"- Mühendisler, üniversiteden almış oldukları diploma ile çalışma yapmaları engellenerek, ayrıca bir eğitime tabi tutularak, başarılı olmaları halinde mesleklerini yapabilir hale getirilmektedir.

- Yıllarca elektrik tesisleriyle ilgili proje, uygulama faaliyeti yürüten meslektaşlarımızın kazanılmış haklarının gasp edilerek, yeniden mühendis olduğunu kanıtlaması istenmektedir.

- Yapılacak eğitimler ve düzenlenecek belge, her tesis türü için ayrı ayrı belirlenmiştir. Dolayısıyla meslektaşlarımız HES, RES, GES, TES gibi üretim santrallerinin her biri için ayrı ayrı eğitime ve sınava gireceklerdir.

- Aynı şekilde enerji nakil hatları, trafo merkezleri ve tüketici tesisleri için de ayrı ayrı eğitim ve sınava girmeleri istenmektedir.

- Girilecek her bir eğitim ve PUS belgesi için Bakanlık tarafından belirlenecek ücretler ayrıca ödenmesi gerekecektir."

EMO'nun mühendislerin bilgi birikimi artırmak için meslek içi eğitimler düzenlediğine dikkat çekilen mektupta, PUSEM eğitimlerinin ise elektrik tesislerinde çalışma yapmanın ön koşulu olarak üniversite eğitimine ek olarak kurgulandığı belirlendi. EMO tarafından düzenlenen belgelerin mühendislerin sicillerinin tutulması ve farklı meslek guruplarının bu alanda faaliyet göstermemesi anlamında önemine değinen çağrıda, mühendislik alanı korumayı hedefleyen EMO belgelerinin çalışma yapmanın ön koşulu olmadığını vurguladı. Meslek alanını korumanın meslek örgütünün temel görevi olduğunun altı çizilen mektupta, "Bakanlığın ayrıca mühendisleri sınava tabi tutması, belgelendirmesi meslek alanımıza bilimsel, hukuksal ve etik açılardan darbe vurucu niteliktedir" dedi.

PUSEM YÖNETMELİĞİ, MÜHENDİS DİPLOMALARINI HIÇE SAYAN BİR BELGELENDİRME ÇALIŞMASIDIR

30.12.2014 tarih ve 29221 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Elektrik Tesisleri Proje Yönetmeliği'nin 4. Maddesinin 'ii' fıkrasında Proje Uzmanlık Sertifikası (PUS), 'Yetkili Eğitim Kuruluşlarınca elektrik tesislerinin projelerinin hazırlanmasına yönelik olarak düzenlenen eğitimler sonucunda ilgili mühendislere verilen belge' olarak tanımlanmaktadır.

Elektrik tesis projelerinin niteliklerine göre ilgili branş mühendisleri tarafından hazırlanmasını ve imzalanmasını esas alan yönetmelik maddeleri gereği ilgili mühendislerin PUS sahibi olmasını 1.1.2016 tarihinden itibaren zorunlu kılmaktadır. Bu bağlamda, 3154 sayılı Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun hükümleri kapsamında 28.08.2015 tarih ve 11379310-020-E.230 sayılı Bakanlık Oluru uyarınca Eğitim Merkezi Kurucular Kurulu'nun oluşturulması ve yetkilendirilmesi çerçevesinde, Kurucular Kurulu'nun 11/09/2015 tarihli kararı ile "Proje Uzmanlığı, Sertifikasyon ve Eğitim Merkezi (PUSEM)" kurulmuştur.

Resmi Gazete'de 30 Aralık 2014 tarihinde yayımlanan yönetmelik ile elektrik tesisleri konularında proje hazırlayacak elektrik, inşaat, makine, jeofizik ve jeoloji mühendisleri, Enerji Bakanlığının yetkilendirileceği eğitim kuruluşlarınca verilecek eğitimlerde başarılı olup proje uzmanlık sertifikası (PUS) belgesi almadan çalışamayacaklardı. Bunun üzerine meslek odasından aldıkları serbest müşavir mühendis (SMM) Belgesi ile tam yetkili olarak faaliyetlerini yürüten EMO üyeleri dilekçelerle bakanlığa itirazda bulunmuştu. Bakanlığın defalarca uyarı EMO, yönetmeliğin mühendis haklarını yok sayan bir içerikle yayımlanması üzerine dava açmıştı. Danıştay 10. Dairesi'nin 17 Kasım 2015 tarihli yürütmeyi durdurma kararıyla Enerji Bakanlığının yetkisiz bir şekilde mühendislerin kazanılmış haklarını yok eden düzenlemelerine geçit verilmemiş oldu.

Danıştay kararında, 3458 sayılı Mühendislik ve Mimarlık Hakkında Kanun ile 6235 sayılı Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Kanunu kapsamında mühendislik mesleğini icra edebilmeleri için mühendislik fakültelerinden mezun olmaları ve meslek odası üyesi olmalarının yeterli olduğu vurgulandı. Kararda bakanlığa, "Mühendislerin mesleklerini icra edebilmeleri için meslek içi eğitim alma ve bu eğitim sonunda yapılacak sınavda başarılı olma gibi yükümlülükler getirilmesi konusunda bir yetki verilmediğine" dikkat çekilerek, şöyle denildi:

"Bu durumda, elektrik tesislerinin projelerini hazırlayan mühendislerin mesleklerini icra etmelerini, yasal dayanağı olmadan, meslek içi eğitim alma ve bu eğitim sonunda yapılacak sınavda başarılı olma koşuluna bağlayan dava konusu yönetmelik maddelerinde hukuka uyarlık bulunmamaktadır."

Yönetmelikle elektrik tesisleriyle ilgili projelerin onay ve kabul işlemlerini yapmak üzere tanımlanan Proje Onay Birimi (POB) olarak kamu kuruluşları yanında Elektrik Dağıtım Şirketleri, Organize Sanayi Bölgeleri ile bir kamu kuruluşu olmakla birlikte sektörde faaliyet gösteren Türkiye Elektromekanik Sanayi AŞ. yetkilendirilmişti. Danıştay kararında, proje onay ve kabul işlemlerini yapma konusunda Enerji Bakanlığının görevli ve yetkili olduğu ve bu işlemlerin tüzel kişilere yaptırılmasına ilişkin bakanlığın teşkilat yasasında herhangi bir hükme yer verilmediği belirtilerek, şöyle denildi:

"...idarelerin kanunla kendilerine verilen görev ve yetkileri devredebilmeleri için kanunda buna ilişkin bir düzenleme yapılması gerektiğinden; uyuşmazlığa konu olayda, yasal dayanağı olmadan, davalı idareye ait olan proje onay ve kabul işlemlerini yapma yetkisinin yönetmelikle tüzel kişilere devredilmesine ilişkin ...yönetmelik hükümlerinde hukuka uyarlık bulunmamaktadır."

Yargının verdiği yürütmeyi durdurma kararı ile birlikte serbest müşavir mühendisler, mevzuat gereği EMO'dan aldıkları belgelerle elektrik tesislerine ait projeleri hazırlamaya devam edebilecekler.